

Van kunstgras voetbalvel

Exclusief: voetbalvelden van kunstgras verspreiden jaarlijks korreltjes in het milieu. En niemand bekommert zich over

Door **Jeroen Trommelen** Illustratie **Han Hoogerbrugge**

Groenlezer Sabina van der Spek uit Rotterdam heeft een voetballende zoon, schrijft ze. Net als veel clubs speelt zijn vereniging tegenwoordig op een kunstgrasveld. Sindsdien verspreidt zoonlief na elke training en wedstrijd 'kunstgraskorrels'. Die blijven vastzitten aan zijn sokken en gaan er zelfs in de was maar moeilijk uit.

Hoe zit dat eigenlijk, wil ze weten. Om welk materiaal gaat het en in hoeverre verdwijnt dat in het milieu? Zijn onze voetbalvelden misschien een nieuwe bron voor microplastics die via het riool en het grondwater in zee komen en daar een 'plasticsoep' vormen?

Onze lezers zijn vaak de beste vragenstellers, blijkt maar weer als we deze kwestie proberen uit te zoeken. Kunstgrasvelden zijn de laatste jaren enorm in opmars in het voetbal en de velden zijn bezaaid met korreltjes die 'infill' worden genoemd: kunststof strooisel waardoor spelers over het veld kunnen glijden. Dat spul blijft daar niet netjes liggen maar verhuist - zoals Sabina terecht vermoedt - gaandeweg naar de omgeving.

Waar het uiteindelijk terecht komt en om hoeveel het gaat, is nog nooit fatsoenlijk onderzocht. Dat wordt wel tijd, want de uitkomst van ons eigen onderzoekje vinden we al best alarmerend.

Het milieudebat rond kunstgras voetbalvelden is niet nieuw. Ook tien jaar geleden waren er veronturste geluiden over de korrels waarmee de velden worden ingestrooid. Vaak is dat rubbergranulaat, ofwel korrels van versnipperde autobanden. De voornaamste reden om dat materiaal te gebruiken is de richtlijn die het storten van autobanden verbiedt en verplicht tot herge-

bruik. Maar oude autobanden bevatten diverse chemicaliën waaronder een kankerverwekkende verbinding genaamd nitrosamine.

Dat riep in 2006 de vraag op of voetballen in een walm van rubberkorrels wel gezond is. Het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid deed metingen en kwam terug met een ge-

ruststellende uitkomst. De gehalten van de potentieel schadelijke stoffen zijn volgens het RIVM zo laag dat ze de menselijke gezondheid niet kunnen beïnvloeden. Ook onderzoek van drainagewater onder de kunstgras sportvelden leverde niets speciaals op.

Daarmee leek het probleem de we-

Groen Economie

d tot plastic soep

ks één miljoen kilo kunststof
r deze enorme berg microplastics.

reld uit, want de verspreiding van kunststof korrels was geen onderdeel van het onderzoek. Maar juist dat verschijnsel moet de laatste jaren fors zijn toegenomen. Volgens de KNVB telde Nederland twee jaar geleden 2.072 voetbalvelden van kunstgras. Dat is ongeveer een kwart van het totaal aantal velden van bij de KNVB aangesloten clubs.

Hoeveel kunststof korrel gaat er op die velden doorheen? Dat vragen we onderzoeker Ulbert Hofstra van bureau SGS Intron. Hij gaf leiding aan de eerdere milieuonderzoeken naar de

uitdamping van chemische stoffen boven voetbalvelden en de mogelijke verontreiniging van het grondwater. De verspreiding van de korrels is een 'nieuw onderwerp' zegt hij. 'Ze moeten inderdaad jaarlijks worden bijgevuld en verdwijnen in elk geval niet in de bodem, maar naar buiten het veld.'

Een deel van de korrels wordt meegedragen met voetbalkleding en verdwijnt via de wasmachine in het riool, denkt hij. Een ander deel zal wel achterblijven langs het sportveld, in de kleedkamer of de kantine waar het hopelijk wordt opgeveegd en bij het afval gedaan. De vraag naar de omvang van dit probleem is nog nooit gesteld, maar kan Hofstra wel nakijken. Een dag later komt het antwoord: een veld van 8 duizend vierkante meter wordt jaarlijks bijgevuld met 500 kilo kunststof.

En er zijn grotere voetbalvelden plus dat het aantal kunststof velden hoger is dan tweeduizend. Maar we rekenen conservatief en komen met de som van tweeduizend velden maal 500 kilo tot de exclusieve conclusie dat jaarlijks één miljoen kilo kunststof korrel in het milieu verdwijnt. En dat alleen in Nederland.

Dit mogen we inderdaad een bron

van 'microplastics' noemen, lezen we in een studie uit 2014 van het RIVM, genaamd 'Inventarisatie en prioritering van bronnen en emissies van microplastics'. Voetbalvelden zijn bron van microplastic door de slijtage van het kunstgras, staat er, en via het rubbergranulaat dat aan het veld wordt toegevoegd. De omvang werd niet onderzocht. 'De risicoperceptie is matig.' In andere woorden: weinig mensen beschouwen dit als een probleem.

Hockeyvelden?

Eén van die weinigen is raadslid Judith Hendrickx van De Bossche Groenen in Den Bosch. Zij vroeg het stadsbestuur vier jaar geleden om af te zien van de aanleg van kunstgras voetbalvelden vanwege onder meer dit afvalprobleem. Als er al korrels moeten worden gestrooid, waarom dan niet van kurk? Dat is tenminste een natuurlijk materiaal. Maar het heeft geen effect gehad, zegt ze berustend. 'De plannen zijn gewoon doorgezet.'

Verdere innovaties in kunststofvelden kunnen het plasticprobleem oplossen, denkt Jaap de Carpentier Wolf van fabrikant Ten Cate; wereldwijd marktleider op het gebied van kunstgras. Het probleem bestaat alleen bij voetbalvelden, legt hij uit. Hockeyvelden hebben geen korreltjes nodig omdat de bal daar met een stick wordt gespeeld en niet met de schoen, die onder de bal moet kunnen schuiven. 'Sinds enkele jaren kunnen we ook kunstgras weven in de vorm van polletjes. Dat lijkt zó op gras dat je geen korrels meer nodig hebt.'

Maar die velden zijn duur en voorlopig onbereikbaar voor amateurclubs. Om te voorkomen dat er nog lang jaarlijks één miljoen kilo plastic korrel in het milieu blijft verdwijnen, zal iemand in actie moeten komen.

Vragen over milieuvriendelijk gedrag of tips voor deze rubriek?

Mail naar groen@volkskrant.nl

